

Compareixença parlamentària del GPRB sobre el projecte de Llei de modificació de les lleis en matèria audiovisual i de publicitat institucional

El Grup de Periodistes Ramon Barnils sempre hem defensat l'espai català de comunicació i, dins d'aquest espai, sempre hem dit que els mitjans públics catalans són essencials. Els nostres comunicats i els nostres posicionaments, sempre i a tot arreu -i també aquí al Parlament de Catalunya, a la seu de la sobirania nacional- hem defensat la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals en tant que eix vertebrador del país, en tant que eina estratègica.

El Grup Barnils ens hem posicionat sempre que s'ha retallat i delmat aquesta eina. I portem unes quantes retallades, no només laborals, amb tot el que això comporta de precarització d'un servei públic, sinó sobretot estructurals, tancant canals de televisió i freqüències de ràdio, així com aprimant clarament la capacitat de producció dels mitjans públics.

Ja vam venir al Parlament fa tres anys, arran de la reforma de la Llei de la Corporació, que vam qüestionar tant per les formes com pel fons. I fa tres anys ja vam dir que a nosaltres no ens preocupa tant la disminució de consellers o els canvis de competències del consell. El debat, dèiem no és si els consellers són dotze o són cinc, el debat és sobre els riscos que pot patir el model si se'n canvien les regles de control en un context tan delicat com l'actual.

Un context audiovisual absolutament tensionat en què ara, avui, ens tornem a trobar davant d'un nou projecte de Llei de modificació en matèria audiovisual. Per tant, abans que res, des del Grup de Periodistes Ramon Barnils, no podem sinó tornar a insistir que ens sembla especialment criticable aquesta mania que ha agafat els darrers anys el legislador de fer modificacions massives de la normativa vigent a través de lleis de modificació.

Si una cosa ha caracteritzat la regulació audiovisual a Catalunya des de finals dels anys noranta ha estat la consideració que aquesta era una peça clau, una d'aquelles qüestions considerades cabdals i sobre les quals és important bastir amplis acords que facin palès que cada partit deixa de banda els interessos particulars per defensar el bé comú.

Per dir-ho ràpid:

L'any 1999 el Parlament assolí un ampli acord per una resolució que instava a la reforma d'aspectes fonamentals de la regulació audiovisual:

- L'impuls d'una llei audiovisual (aprovada el 2005)
- La reforma de la llei del CAC perquè esdevingués una autoritat veritablement independent i amb poders reals (realitzada en tres fases, 2000, 2004 i 2005)
- La reforma de la llei de la CCMA, el 2007

Això que a Espanya no ha passat mai i que a Catalunya s'havia fet bé, dotant-nos d'una llei que posava fi a dècades de marc legal fragmentat i fet a pedaços, dotant-nos d'una llei amb pretensions de legislar el global del sector, sembla que s'està espatllant.

Primer, perquè si bé la negociació política va poder assolir els acords necessaris per tirar endavant la regulació, l'aplicació de la mateixa ha traït en molts aspectes l'esperit de consens de la llei i l'esperit de despolititzar i desgovernamentitzar l'audiovisual.

Ha traït el consens en diverses ocasions quan han primat els interessos d'uns o d'altres partits per imposar les reformes oportunes de la llei de la CCMA, per exemple. Ho va fer el tripartit amb el decret llei de 2010 que modificava la llei de la CCMA per substitucions sobrevingudes –que, per cert, va qüestionar el Consell de Garanties Estatutàries- i ho va fer CiU en la reforma de la CCMA de 2012 per poder després canviar la direcció de la CCMA.

Una reforma que s'incloïa dins de la modificació massiva coneguda com a llei "òmnibus".

I ara s'està tornant a fer. Ara, amb l'agreujant que aquesta llei modifica alguna de les coses que va modificar l'òmnibus. Això, des del punt de vista de la pràctica legislativa és, si més no, desconcertat. I més quan, si fem comptes, en els últims set anys, la llei de la corporació s'ha canviat fins a quatre cops!

Una altra cosa que considerem absolutament criticable és que sembla que hem tornat a entrar en aquell cercle viciós segons el qual cada nova majoria política al Parlament es tradueix en canvis en la normativa vigent que afecten a la composició i funcions dels òrgans de govern del sistema (el CAC) i del principal actor audiovisual del país (CCMA). La modificació via llei òmnibus del 2012 atenia als interessos de CiU i PP, i ara sembla que cal fer una sèrie de modificacions que atenguin a unes noves necessitats? A quines?

El Grup Barnils considerem que el sector audiovisual català es més que suficientment estratègic per merèixer dues coses:

- 1: Un marc legal, sòlid i clar.
- 2: Un marc legal fruit d'un acord de país on es pactin alguns aspectes bàsics sobre el seu funcionament i la seva governança. Això no s'aconsegueix amb cap de les dues coses que he dit abans ni amb modificacions parcials massives fetes a cop de nova majoria parlamentària.

També volem remarcar que, per al Grup Barnils, la modificació que proposa el govern tant del CAC com del Consell de Govern de la Corporació sembla apuntar cap a un plantejament molt presidencialista on qui ocupi aquest càrrec tingui molta força per governar (gairebé) sol tots dos òrgans. Un presidencialisme que es pot veure reforçat pel fet que el president no necessiti dos terços del Parlament per sortir escollit, sinó que només li calgui una majoria absoluta, és a dir, una majoria governamental.

D'una banda, sembla que la llei modifica les competències del CAC i del Consell de Govern de la CCMA. Però, de l'altra, el fet que tots o molts dels consellers puguin ser-ho a dedicació parcial farà que, necessàriament, prestin menys atenció a aquesta tasca i, per tant, reforcin indirectament el poder d'un president a dedicació exclusiva.

En aquest sentit, trobem absolutament injustificable i molt revelador que els consellers puguin ser-ho sense cobrar, rebent només les remuneracions corresponents a les dietes. Això fa el càrrec de conseller menys atractiu (s'empobreix la selecció d'elits) i els fa molt dependents de la feina exterior. A més, pot fer que algú no pugui acceptar el càrrec per incompatibilitats horàries o qualsevol altra motiu. Si aspirem a tenir els millors professionals dirigint la CCMA, en aquestes condicions serà molt difícil que això sigui així.

Sembla evident que aquesta proposta es fa per mirar de rebaixar les crítiques als sous del CAC, unes crítiques que no s'expliquen pels sous en ells mateixos sinó pel fet que s'ha pervertit el CAC nomenant consellers més per criteri polític que per criteri professional.

Aleshores, com que el CAC grinyolava, primer es va retallar el nombre de consellers i ara es pretén retallar-ne la remuneració. Dues decisions que si s'acaben aprovant, per al Grup Barnils, demostrarà que vostès no creuen en el CAC. Perquè no calia ni retallar el nombre de consellers ni retallar els sous, només calia aparcar el criteri polític i partidari a l'hora de nomenar-ne els consellers. Però això no ho han fet ni ho faran. Com és que no hi ha cap periodista al CAC?

On s'ha vist una autoritat audiovisual en què els seus membre no treballen al sector audiovisual?

De fet, vist des de fora, es té la sensació que, si el CAC no fos un mandat estatutari, ja se l'haurien carregat.

I això seria lamentable, molt lamentable!

A més a més, aquesta rebaixa de les condicions dels consellers, torna a reforçar indirectament el presidencialisme apuntat abans. I encara més: ¿Quin tipus de perfil podrem trobar per ser conseller que sigui pertinent professionalment, pugui estar sense cobrar i -a més- NO tingui interessos al sector? Cap!

Amb la nova reforma, ser conseller del CAC deixaria de ser una feina per passar a ser un hobby: el podrà exercir que tingui temps lliure i s'hi implicarà en funció de les seves possibilitats. Ens sembla una evidència clara d'empobriment del model de gestió.

Diuen que això ho fan per estalviar. Però al mateix temps diuen que els membres del CAC i del Consell de Govern podran decidir quins consellers tenen aquest règim i quins poden estar... en dedicació exclusiva!

I si tots els consellers escullen estar en exclusiva? On és, l'estalvi?

I una altra cosa: i si una grup de consellers tenen majoria per decidir que ells estan en exclusiva i la resta en parcial, què fem?

Imaginem que CiU i PP tornen a tenir majoria al consell i pacten que ells tenen exclusiva i la resta no. Hi haurà un greuge no només econòmic, sinó també polític: els de CiU i PP tindran més temps i millors condicions per fer la seva feina... de governar la Corporació o el CAC. I els altres, no. És un autèntic despropòsit!

(Veuen? Ja he caigut en el seu parany i estic parlant dels consellers del CAC i de la CCMA en clau política quan, sobre el paper, això no és així, oi?)

¿Per què quan, en el sisè punt de l'article 18, s'hi diu que "la presidència del Consell de Govern de la CCMA no pot tenir directament ni indirectament interessos en empreses audiovisuals (...) relacionada amb el subministrament o

la dotació de material o de programes de la CCMA", i en canvi no s'hi especifica, per exemple, que "no pot tenir directament ni indirectament ni en present ni en els últims anys cap afiliació política"?

Per què es preserva la independència empresarial però no la política?

Hi ha una altra qüestió important: tots els canvis adreçats a dotar la Generalitat d'una major capacitat de control de l'ús il·legal de les ones. Hi ha aspectes problemàtics (com d'us de dades personals o l'obligació que tenen certs actors de col·laborar amb la Generalitat a fer tancar les emissions il·legals), però el que ens preocupa més, és que aquesta nova capacitat d'actuació es faci servir tancar les ràdios i televisions lliures i comunitàries, sobretot les de la ciutat de Barcelona. Aquesta gent no ocupen l'espai radioelèctric il·legalment perquè volen, sinó perquè mai s'ha desenvolupat el marc legal que el govern espanyol hauria de desplegar segons la normativa vigent.

És per això que des del Grup Barnils no podem deixar d'expressar les nostres temences.

Una altra qüestió que considerem important remarcar perquè pot tenir més implicacions de les previstes és la modificació del concepte de producció pròpia de la televisió local que fa l'article 2. La normativa vigent vigilava molt que les televisions locals no emetessin majoritàriament en cadena i aquesta nova modificació obre la porta perquè puguin fer-ho sense gaires limitacions si els continguts són propis. D'aquesta manera es viola molt l'esperit de la normativa aprovada a Catalunya des de l'any 2003, que defensava una televisió local efectivament de proximitat, arrelada al territori. En canvi, ara, es pot permetre crear una cadena autonòmica a partir d'enllaçar en una xarxa un seguit de televisions "locals" que poden no emetre contingut local en cap moment del dia.

Vaja, que llegint l'article sobre la televisió local, des del Grup hem pensat que era un article fet per legalitzar, a posteriori, les emissions d'El Punt Avui Televisió, per exemple.

Pel que fa a la publicitat institucional, el Grup Barnils considerem que cal molta més transparència en els criteris i les adjudicacions. Des del Grup Barnils en diverses ocasions hem intentat posar en negre sobre blanc les aportacions públiques als diferents mitjans per intentar escatir quins són els mitjans més subvencionats i aprofito, ara i aquí, senyors diputats, per denunciar que és abso-lu-ta-ment impossible saber-ho. Com que la legislació actual no obliga a ser transparent, hi ha mil i una formes de camuflar els ajuts públics, a través de campanyes institucionals, a través d'anuncis, a través de suplementos, a través de publireportatges... múltiples formes de pagament que, a més, també troben múltiples formes de facturació, a través dels conglomerats empresarials que, encara que acabin anant a parar a la mateixa butxaca, tenen mil i una maneres d'arribar-hi. I això, senyors diputats, aquesta reforma no ho arregla.

En conclusió, que quan llegim el punt de la proposta de llei del govern on ve a dir que no es canvia res substancial del model legal vigent, el Grup Barnils sospirem i lamentem que mentre en algunes coses –com els articles de la publicitat institucional- és cert que no canvia res substancial, en d'altres, com en les funcions i remuneracions dels consellers del CAC o de la Corporació, sí que hi ha canvis substancials. I, malaurament, considerem que són canvis que van en contra de l'essència estratègica que hauria de tenir l'espai català de comunicació.

David Bassa, president del Grup de Periodistes Ramon Barnils

Parlament de Catalunya, 3 de juliol del 2014